

Adam Górski

Instytut Dziennikarstwa i Informatyki, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Słowa kluczowe: informacja publiczna, dostęp do informacji

Keywords: public information, access to information

WYBRANE PROBLEMY DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ (UWAGI PRAKTYCZNE)

Ustawa dnia z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej¹ (UDIP) w zasadniczej części weszła w życie 1 stycznia 2002 r. (zob. art. 26 UDIP). Pomimo ponad piętnastoletniego okresu jej obowiązywania oraz licznych nowelizacji egzekwowanie obowiązku udostępnienia informacji publicznej w dalszym ciągu stanowi dla żądającego ogromne wyzwanie. Podstawowe znaczenie dla podmiotów ubiegających się o udostępnienie informacji publicznej mają przepisy ustawy wskazujące ich uprawnienia w sytuacji braku wypełnienia obowiązków ustawowych przez podmioty zobowiązane do udzielenia informacji. Przyznanie uprawnień bez wprowadzenia realnych i rzeczywistych sankcji za brak ich respektowania prowadzi do pozornego zagwarantowania dostępu do informacji publicznej. W przedmiotowym artykule poruszone zostaną wybrane problemy związane z odpowiedzialnością za nieudostępnienie informacji publicznej.

Zgodnie z art. 23 UDIP: „kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie udostępni informacji publicznej, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku”. Przepis ten przewiduje odpowiedzialność karną za brak udostępnienia informacji publicznej. W świetle art. 1 § 2 Kodeksu Karnego² (KK) nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia (art. 115 § 2 KK). W orzecznictwie pod-

¹ Dz.U. Nr 112, poz. 1198 ze zm. (dalej UDIP).

² Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r., Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.

kreśla się, że znikoma społeczna szkodliwość czynu to kategoria wybitnie ocenana. Konsekwencją tej niedookreśloności jest zawsze to, iż nie da się ściśle wskazać w ustawie, kiedy taka znikomość zachodzi³.

W zakresie problematyki udostępnienia informacji publicznej wskazać należy, za Sądem Najwyższym, że przepis art. 23 UDIP penalizuje zachowanie polegające na nieudostępnieniu jakiegokolwiek informacji o tym charakterze, nie zaś tylko takiej informacji publicznej, którą charakteryzuje przymiot większej wagi. Jednocześnie sąd ten wskazał, że kwestia m.in. samego rodzaju, charakteru i zakresu nieudzielo-nej informacji, świadcząca o tym, czy informacja, o jakiej mowa, miała *in concreto* znaczenie poważne, czy też całkiem błahe – pozostaje w obszarze zainteresowania sądu orzekającego. Do dokonania wskazanych ocen orzekający sąd jest nie tylko uprawniony, ale wręcz zobowiązany⁴.

Tym samym, w świetle powyższych rozważań, osoba zobowiązana do udostępnienia informacji, w celu uwolnienia się od odpowiedzialności karnej, może zasłaniać się okolicznością, że brak udostępnienia informacji był znikomo społecznie szkodliwy z uwagi m.in. na charakter żądanej informacji.

W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że w świetle art. 61 Konstytucji RP, prawo do informacji jest publicznym prawem obywatela, realizowanym na zasadach skonkretyzowanych w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Stąd prawo do informacji jest zasadą. I dlatego wyjątki od niego powinny być ściśle interpretowane⁵. Przypadki ograniczenia prawa do informacji publicznej ustawodawca zawarł w art. 5 UDIP. Wskazane podstawy budzą znaczne trudności praktyczne, co wielokrotnie zostało podkreślone w doktrynie i orzecznictwie⁶.

Zgodnie z art. 16 UDIP odmowa udostępnienia informacji publicznej następuje w drodze decyzji. W orzecznictwie podkreśla się, że odmowa udostępnienia informacji ma charakter aktu woli, co oznacza, iż odmówić można wyłącznie udostępnienia informacji, którą podmiot zobowiązany posiada, w przypadku zaś nieposiadania wnioskowanej informacji lub uznania, iż nie stanowi ona informacji publicznej, właściwym sposobem rozpoznania wniosku jest poinformowanie o tym strony „zwykłym” pismem⁷.

---

³ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., WA 2/17, System Informacji Prawnej Legalis (dalej Legalis).

⁴ Postanowienie Sądu Najwyższego z 20 lipca 2007 r., sygn. akt III KK 74/07, <https://www.saos.org.pl/judgments/86340>.

⁵ *Komentarz do art. 5*, w: M. Bidziński, M. Chmaj, P. Szustakiewicz, *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Warszawa 2015, Legalis; uzasadnienie Wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 marca 2003 r., II SA 3572/02, „Wokanda” 2003, nr 10, s. 35.

⁶ Zob. np. *Prywatność a jawność. Bilans 25-lecia i perspektywy na przyszłość*, red. A. Mednis, Warszawa 2016, Legalis i cytowane tam orzecznictwo; *Jawność i jej ograniczenia. Tom IV. Znaczenie orzecznictwa*, red. M. Jaśkowska, G. Szpor, Warszawa 2014, Legalis i cytowane tam orzecznictwo.

⁷ Zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2017 r., II SAB/Po 60/17, Legalis; Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 14 czerwca 2017 r., IV SAB/Po 27/17, Legalis.

Prezentowana linia orzecznicza, słuszna z uwagi na obowiązujące przepisy, jest niezwykle dolegliwa dla podmiotów żądających udzielenia informacji. W przypadku braku wydania decyzji, podmiot żądający udzielenia informacji nie może domagać się weryfikacji otrzymanego powiadomienia na drodze postępowania sądowo-administracyjnego. Z uwagi na fakt udzielenia odpowiedzi nie można też zarzucać organowi bezczynności.

W świetle powyższych uwag niezwykle istotnym problemem jest rozstrzygnięcie kwestii, czy udzielenie niezgodnej z rzeczywistością informacji wyczerpuje znamiona czynu zabronionego z art. 23 UDIP. W orzecznictwie i doktrynie podzielany jest pogląd Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, że wprowadzenie żądającego informacji w błąd przez udzielenie niezgodnej z rzeczywistością odpowiedzi co do faktu posiadania informacji jest przesłanką powodującą powstanie możliwości poniesienia odpowiedzialności w trybie art. 23 powołanej ustawy⁸.

Przestępstwo z art. 23 UDIP można popełnić tylko umyślnie (zob. art. 7 oraz 8 KK)⁹. Zgodnie z art. 9 KK:

czyn zabroniony popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić, albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi (§ 1). Czyn zabroniony popełniony jest nieumyślnie, jeżeli sprawca, nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia go jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć (§ 2).

W doktrynie wskazuje się, że na nieumyślność w ujęciu art. 9 § 2 KK składają się trzy elementy. Pierwszy wskazuje, że sprawca nieumyślnego czynu zabronionego popełnia czyn zabroniony, mimo że nie ma zamiaru jego popełnienia. Drugi, to niezachowanie przez sprawcę ostrożności wymaganej w danych okolicznościach. Trzeci zaś to element nieumyślności, będący równocześnie podstawą wyodrębnienia dwóch jej postaci – to przewidywanie możliwości popełnienia czynu zabronionego

---

⁸ Uzasadnienie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 13 października 2005 r., IV SAB/Wr 41/05, Legalis; zob. także np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 3 grudnia 2014 r., II SAB/Po 82/14, Legalis; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 30 października 2014 r., II SAB/Lu 362/14, Legalis; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 listopada 2013 r., II SAB/Wa 374/13, Legalis; *Dostęp do informacji publicznej*, red. P. Szustakiewicz, Warszawa 2016, Legalis; *Komentarz do art. 23*, w: M. Bidziński, M. Chmaj, P. Szustakiewicz, *Ustawa*, Legalis; *Dostęp do informacji publicznej. Praktyczne wskazówki w świetle obowiązujących przepisów i orzecznictwa*, red. P. Szustakiewicz, Warszawa 2014, Legalis.

⁹ M. Bernaczyk, A. Presz, *Karnoprawna ochrona dostępu do informacji publicznej w działalności prokuratury i sądów powszechnych. Część I*, „Kwartalnik Naukowy Prawo Mediów Elektronicznych” 2010, nr 1, Legalis; *idem*, *Karnoprawna ochrona prawa do informacji publicznej. Uwagi wstępne (część I)*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 4, Legalis.

(świadoma nieumyślność, lekkomyślność) lub możliwość takiego przewidywania (nieświadoma nieumyślność, niedbalstwo)¹⁰.

Tym samym jedynie wykazanie, że określona osoba miała zamiar popełnienia czynu zabronionego (bezpośredni lub ewentualny) umożliwiła postawienie jej zarzutów opartych na wspomnianym przepisie. W praktyce jednak osoba zobowiązana do udostępnienia informacji publicznej może np. w sposób niestaranny poszukiwać pewnych dokumentów i po krótkiej analizie stwierdzić, że nie jest w posiadaniu określonych informacji. Jej niedbalstwo będzie przekładać się na winę, jednak nie winę umyślną, lecz nieumyślną, co wyłącza odpowiedzialność z art. 23 UDIP, który to – jak podkreślono – wymaga winy umyślnej. Dodatkowo w doktrynie wskazuje się na wiele okoliczności wyłączających odpowiedzialność sprawcy¹¹.

Oskarżony w procesie karnym zyskuje wiele możliwości obrony, w szczególności w sytuacji, gdy przepis art. 1 UDIP zawiera błąd logiczny, popełniony podczas definiowania pojęcia informacji publicznej¹². Ustawodawca nieznaną nazwę wyjaśnia za pośrednictwem innej nieznaney nazwy (pojęcie informacji publicznej definiowane jest jako każda informacja o sprawach publicznych). Taki zapis ustawowy rodzi liczne praktyczne problemy, gdyż dopiero podczas postępowania sądowego następuje ostateczna klasyfikacja informacji jako publicznej lub też wskazanie, że dana informacja nie stanowi informacji publicznej¹³.

Z uwagi na podniesioną okoliczność, że praktycznie dopiero w postępowaniu sądowym określane jest, czy dana informacja stanowi informację publiczną, bardzo istotną kwestią jest wzajemny stosunek prowadzonych postępowań administracyjnych do postępowań karnych. Złożenie zawiadomienia o możliwości popełniania przestępstwa z art. 23 UDIP inicjuje postępowanie karne. Postępowanie karne jest postępowaniem niezależnym od postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 8 § 1 Kodeksu postępowania karnego¹⁴ (KPK) sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu. Wskazana w tym przepisie zasada jurysdykcyjnej samodzielności sądu karnego przewiduje jego samodzielność w orzekaniu w przedmiocie procesu. Sąd rozpoznający sprawę karną nie jest związany rozstrzygnięciami danej kwestii przez

¹⁰ *Komentarz do art. 9, w: Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2018, Legalis.

¹¹ Zob. np. M. Bernaczyk, A. Presz, *Karnoprawna ochrona prawa do informacji publicznej. Praktyczna analiza (część 2)*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 5, Legalis; *idem*, *Karnoprawna ochrona dostępu do informacji publicznej w działalności prokuratury i sądów powszechnych. Część II*, „Kwartalnik Naukowy Prawo Mediów Elektronicznych”, 2010, nr 2, Legalis; B. Pietrzak, *Odpowiedzialność karna za nieudostępnienie informacji publicznej*, „Informacja w administracji publicznej” 2015, nr 4, Legalis.

¹² *Komentarz do art. 1, w: M. Bidziński, M. Chmaj, P. Szustakiewicz, Ustawa*, Legalis.

¹³ Zob. np. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 września 2017 r., II SAB/Go 49/17, Legalis; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 25 sierpnia 2017 r., I OSK 2547/16, Legalis; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 6 kwietnia 2017 r., II SAB/Wa 565/16, Legalis; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 marca 2017 r., II SAB/Go 6/17, Legalis.

¹⁴ Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r., Dz.U. Nr 89, poz. 555 ze zm.

sąd cywilny lub władzę administracyjną, nie musi oczekiwać na odpowiednie decyzje tych organów¹⁵. Nie oznacza to, że wyroki innych sądów czy organów są całkowicie bez znaczenia dla sądu karnego. Sąd orzekający może brać pod uwagę informacje z innych postępowań, w tym w szczególności orzeczenia tam zapadłe i na ich podstawie, jako na elemencie materiału dowodowego, budować swoje przekonanie o sprawie. Orzeczenia z innych postępowań podlegać będą jednak ocenie tak jak każdy inny dowód zgromadzony w postępowaniu¹⁶.

Takie ukształtowanie wzajemnego stosunku postępowania karnego oraz innych postępowań może prowadzić do niejednorodności orzecznictwa, tzn. wydawania sprzecznych orzeczeń w postępowaniach, w których przedmiot rozstrzygnięcia jest zbliżony¹⁷.

Sieć Obywatelska Watchdog Polska przeprowadziła badanie w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących przestępstwa z art. 23 UDIP w latach 2012–2015¹⁸. Na podstawie otrzymanych wyników stwierdzono, że w badanym okresie prokuratury prowadziły 243 postępowania, w których zostały wydane 242 postanowienia, tylko 1 natomiast zakończyło się skierowaniem aktu oskarżenia. Wydane postanowienia w większości dotyczyły odmowy wszczęcia postępowania (79%). Pozostałe rozstrzygały o umorzeniu śledztwa bądź dochodzenia (20%)¹⁹.

Autorzy analizy, na podstawie udostępnionych postanowień, wskazali kilka zasadniczych przyczyn kończenia spraw bez skierowania aktu oskarżenia do sądu. Za najistotniejszą przyczynę uznali odmowę bądź umorzenie postępowania ze względu na rozbieżności interpretacyjne w zakresie wnioskowanej informacji oraz toczące się postępowanie sądowo-administracyjne²⁰. Tym samym zauważyli, że prokuratorzy nie podjęli się własnej oceny, czy wnioskowana informacja stanowi informację publiczną, opierając się jedynie na stwierdzeniu podmiotu zobowiązanego do udostępnienia takiej informacji. Dodatkowo, dwa postępowania zostały umorzone z powodu znikomej szkodliwości czynu²¹.

---

¹⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22 listopada 2016 r., II AKa 225/16, Legalis; *Komentarz do art. 8, w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2017, Legalis; *Komentarz do art. 8, w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2017, Legalis.

¹⁶ Zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2016 r., IV KK 229/16, Legalis.

¹⁷ Zob. art. 11 *Kodeksu postępowania cywilnego*, zgodnie z którym ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego, co do popełnienia przestępstwa, wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Wskazany przepis wprowadzony został m.in. w celu uniknięcia wydawania sprzecznych orzeczeń w sprawach karnych i cywilnych. Zob. więcej *Komentarz do art. 11, w: Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016, Legalis.

¹⁸ M. Bogucki, S. Osowski, *Analiza funkcjonowania przepisów karnych – art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej*, <https://informacjapubliczna.org/wp-content/uploads/Analiza-przepis%C3%B3w-karnych.pdf>, s. 4 (dostęp: 4.12.2017).

¹⁹ *Ibidem*, s. 5–7.

²⁰ *Ibidem*, s. 9.

²¹ *Ibidem*, s. 9–10.

W badanym okresie Sądy Rejonowe i Okręgowe wydały łącznie dwadzieścia pięć orzeczeń (pięć wyroków i dwadzieścia postanowień), w tym jeden tylko wyrok skazujący²².

Sądy w większości przypadków podzielały opinie prokuratorów, orzekając na niekorzyść skarżących, podkreślając – podobnie jak wydający zaskarżone postanowienia – konieczność wcześniejszego zbadania sprawy na drodze sądowno-administracyjnej, lub też uznawali za przesłankę uniemożliwiającą przypisanie czynu brak woli popełnienia przestępstwa po stronie oskarżonego²³.

W zażaleniach rozstrzyganych na korzyść skarżących jako przyczynę uchylenia postanowienia określano niekompletność zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie²⁴. Przytoczone dane wskazują jednoznacznie, że przepis art. 23 UDIP jest zagrożeniem teoretycznym dla osób odmawiających udostępnienia informacji publicznej i prawdopodobieństwo ostatecznego skazania za jego naruszenie jest niewielkie²⁵.

Bliższej analizy wymaga przytoczone w badaniu oraz opublikowane na stronach internetowych Sądu Najwyższego postanowienie tegoż sądu z 29 sierpnia 2013 r.²⁶

Dotyczyło ono sprawy o popełnienie przestępstwa z art. 23 UDIP zakończonej wyrokiem skazującym Sądu Rejonowego, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Okręgowego uniewinniającym oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej czynu. W przedmiotowej sprawie Sąd Najwyższy wskazał, że zarówno wykładnia prawa przeprowadzona przez sąd *a quo*, jak również przez sąd *ad quem*, zasługiwały co do zasady na aprobatę. Żaden z tych sądów nie dopuścił się jaskrawego i jasno uchwytnego błędu w interpretowaniu prawa materialnego, które legło u podstaw najpierw wyroku skazującego, a później uniewinniającego. Przeciwnie, sądy obu instancji, stosując reguły prawidłowej wykładni, umotywowały swoje zapatrywania prawne w sposób wszechstronny i wyczerpujący, odpowiadający ustawowym wymogom²⁷.

Powołane postanowienie tylko na pozór jest sprzeczne i nielogiczne poprzez wskazywanie, że dwa różne wyroki są zgodne z prawem. Zaznaczyć należy, że Sąd Najwyższy odwołał się do przepisu art. 523 § 1 KPK i wskazał, że kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 KPK lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Z tego względu Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację, rozstrzygał, czy zaskarżone

---

²² *Ibidem*, s. 8.

²³ *Ibidem*, s. 11.

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ Zob. także np. S. Osowski, *Prawo do (braku?) informacji, czyli trudne boje o informację publiczną – 4 lata później*, <https://informacjapubliczna.org/aktualnosci/prawo-do-braku-informacji-czyli-trudne-boje-o-informacje-publiczna-4-lata-pozniej/> (dostęp: 4.12.2017); Z. Bartuś, *Tajemnica prawnika z Rabki*, <http://www.dziennikpolski24.pl/artukul/3343339,tajemnica-prawnika-z-rabki,id,t.html> (dostęp: 4.12.2017).

²⁶ M. Bogucki, S. Osowski, *Analiza funkcjonowania*, s. 11–14; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 r., IV KK 46/13, Legalis.

²⁷ Uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 r., IV KK 46/13 Legalis.

orzeczenie rażąco narusza prawo. W pisemnym uzasadnieniu podkreślił, że pojęcia „rażące naruszenie prawa” ustawa nie wyjaśnia, niemniej nie budzi wątpliwości, że chodzi tu o rozstrzygnięcie sprawy w sposób oczywisty i bezsprzeczny, wbrew treści normy prawnej, której wykładnia jednoznacznie pozwala przyjąć określony sposób rozwiązania sprawy, nie dając podstaw do zaakceptowania innych alternatywnych stanowisk. Wskazał także, że rażąco naruszenie prawa wystąpić może jedynie w przypadku, gdy organ stosujący to prawo dokona wykładni ewidentnie błędnej²⁸. Odnosząc przedstawione argumenty do rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie, należy się zgodzić, że oba wyroki nie stanowią rażącego naruszenia prawa, jednak niewątpliwie jest, że jeden z nich jest błędny. Sąd Najwyższy w tym zakresie uchylił się od odpowiedzi na pytanie, który. Wskazane postanowienie jest zrozumiałe dla praktyków mających na co dzień do czynienia z wymiarem sprawiedliwości, jednocześnie jest całkowicie niezrozumiałe dla przeciętnego obywatela, który dochodzi swoich praw przed sądem. Przytoczone rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w zakresie odpowiedzialności karnej za brak udostępnienia informacji publicznej jest całkowicie nieprzydatne. Przydatne jest jako wskazówka, jak należy interpretować przepisy regulujące podstawy kasacji, a zarazem wymogi stawiane autorom takich środków zaskarżenia.

Podsumowując przedstawione rozważania, wskazać należy, że groźba odpowiedzialności karnej z tytułu braku udostępnienia informacji publicznej jest groźbą iluzoryczną. Przytoczone badania rozstrzygnięć prokuratury oraz sądów w zakresie stosowania przepisu art. 23 UDIP potwierdzają powyższy wniosek. W celu zwiększenia efektywności omawianych przepisów postulować należy ich znaczne uproszczenie. Przepisy powinny być tak sformułowane, aby były jasne dla przeciętnego obywatela. Niestety, powyższy postulat nie dotyczy jedynie omawianej problematyki. Można go wysnuwać także w innych dziedzinach prawa.

Bibliografia

- Bernaczyk M., Presz A., *Karnoprawna ochrona dostępu do informacji publicznej w działalności prokuratury i sądów powszechnych. Część I*, „Kwartalnik Naukowy Prawo Mediów Elektronicznych” 2010, nr 1.
- Bernaczyk M., Presz A., *Karnoprawna ochrona dostępu do informacji publicznej w działalności prokuratury i sądów powszechnych. Część II*, „Kwartalnik Naukowy Prawo Mediów Elektronicznych”, 2010, nr 2.
- Bernaczyk M., Presz A., *Karnoprawna ochrona prawa do informacji publicznej. Uwagi wstępne (część 1)*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 4.
- M. Bernaczyk, A. Presz, *Karnoprawna ochrona prawa do informacji publicznej. Praktyczna analiza (część 2)*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 5.
- Bidziński M., Chmaj M., Szustakiewicz P., *Ustawa o dostępie do informacji publicznej. Komentarz*, Warszawa 2015.

---

²⁸ *Ibidem*.

- Dostęp do informacji publicznej*, red. P. Szustakiewicz, Warszawa 2016.
- Dostęp do informacji publicznej. Praktyczne wskazówki w świetle obowiązujących przepisów i orzecznictwa*, red. P. Szustakiewicz, Warszawa 2014.
- Jawność i jej ograniczenia. Tom IV. Znaczenie orzecznictwa*, red. M. Jaśkowska, G. Szpor, Warszawa 2014.
- Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2018.
- Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366*, red. A. Marciniak, K. Piasiecki, Warszawa 2016.
- Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2017.
- Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. J. Skorupka, Warszawa 2017.
- Pietrzak B., *Odpowiedzialność karna za nieudostępnienie informacji publicznej*, „Informacja w Administracji Publicznej” 2015, nr 4.
- Prywatność a jawność. Bilans 25-lecia i perspektywy na przyszłość*, red. A. Mednis, Warszawa 2016.

Źródła internetowe

- Bartuś Z., *Tajemnica prawnika z Rabki*, <http://www.dziennikpolski24.pl/artykul/3343339,tajemnica-prawnika-z-rabki,id,t.html> (dostęp: 4.12.2017).
- Bogucki M., Osowski S., *Analiza funkcjonowania przepisów karnych – art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej*, <https://informacjapubliczna.org/wp-content/uploads/Analiza-przepis%C3%B3w-karnych.pdf> (dostęp: 4.12.2017).
- Osowski S., *Prawo do (braku?) informacji, czyli trudne boje o informację publiczną – 4 lata później*, <https://informacjapubliczna.org/aktualnosci/prawo-do-braku-informacji-czyli-trudne-boje-o-informacje-publiczna-4-lata-pozniej/> (dostęp: 4.12.2017).

Streszczenie

Artykuł koncentruje się na praktycznych problemach dostępu do informacji publicznej na podstawie ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Pomimo ponad piętnastoletniego okresu jej obowiązywania oraz licznych nowelizacji egzekwowanie obowiązku udostępnienia informacji publicznej w dalszym ciągu stanowi dla żądającego ogromne wyzwanie. Podstawowe znaczenie dla podmiotów ubiegających się o udostępnienie informacji publicznej mają przepisy ustawy wskazujące ich uprawnienia w sytuacji braku wypełnienia obowiązków ustawowych przez podmioty zobowiązane do udzielenia informacji. Przyznanie uprawnień bez wprowadzenia realnych i rzeczywistych sankcji za brak ich respektowania prowadzi do pozornego zagwarantowania dostępu do informacji publicznej. Z tego względu w artykule omówione zostały w szczególności problemy związane z odpowiedzialnością za nieudzielenie informacji publicznej, sankcje za wskazanie nieprawdy w udostępnianej informacji oraz kwestie związane z wzajemnym stosunkiem postępowania karnego do innych postępowań. W przedmiotowym artykule, oprócz poglądów doktryny, uwzględnione zostały także poglądy prezentowane w orzeczeniach wojewódzkich sądów administracyjnych, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego.

SELECTED PROBLEMS OF ACCESS TO PUBLIC INFORMATION
(PRACTICAL REMARKS)

Summary

The article is focused on the practical problems of access to public information under the Freedom of Information Act of September 6, 2001. Despite over 15 years of its duration and numerous amendments, enforcing the obligation of making the public information accessible still poses a challenge for the requestor. Of fundamental importance for entities applying to make public information accessible is the law that indicates requestor's rights when subjects required to provide access to public information do not fulfil their obligations. Granting superficial and ostensible rights without imposing real and actual sanctions for not observing them makes the access illusory. For that reason, the article explores in particular the problems associated with the responsibility for failing to provide information to the public, imposing sanctions for indicating untruth in the information made available as well as issues related to the relationship between criminal proceedings and other procedures. The article takes into account the views of the doctrine as well as the verdicts pronounced in province administrative courts, the Supreme Administrative Court, common courts and the Supreme Court.